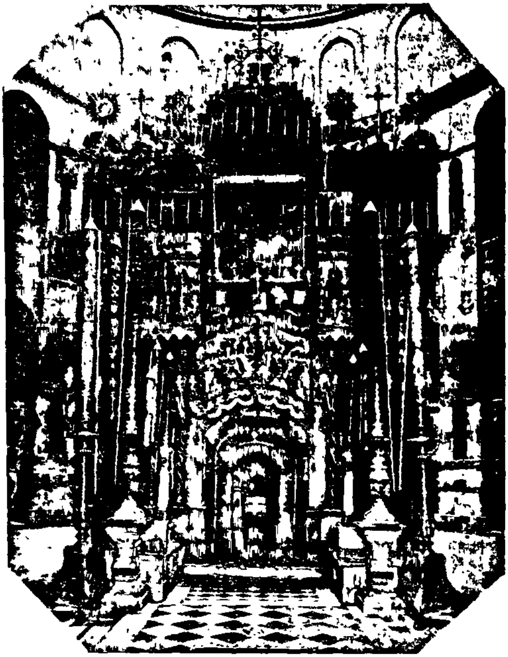

Քրիստոսի Ս. Գերեզմանի մատրան արտաքին ճակատը՝
իր հայկական զարդարանքներով։

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի Ս. Զատկի շնորհաւորական հեռագիրը ուղղուած Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

Ամենապատիւ

Տ. Կիւրեղ Պատրիարք

Ս. Երուսաղէմի

«Ս. Զատկի առթիւ ընդունեցէք Մեր լաւագոյն բարեմաղթութիւնները: Մեր օրհնութիւնները տուէք Մեր սիրելի ժողովուրդին: Աստուած պահէ, պահպանէ Հայ ժողովուրդը եւ արժանի ընէ որ տեսնէ իրականացումը իր պատմական բաղձանքներուն»: Կաթողիկոս ԳԷՈՐԳ Զ.

Երեւան, 16 Ապրիլ 1949

Նորին Ս. Օծութիւն

Տ. Տ. Գէորգ Զ.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Ս. Էջմիածին

«Ձեր Ս. Օծութեան կը ներկայացնենք մեր Միաբանութեան եւ հաւատացեալ հօտին սիրազեղ շնորհաւորութիւնները Ս. Զատկի առթիւ; Կը մաղթենք Ձեր սրբութեան երջանիկ արեւշատութիւն, անսասանութիւն պայծառութիւն Եկեղեցւոյ եւ Հայրենեաց եւ մեր սիրելի ժողովուրդին»:

ԿԻՒՐԵՂ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Պատրիարքարան Հայոց
Երուսաղէմ
15 Ապրիլ 1949

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

∴ 2 Ապրիլ Շբ. — Տօն Սրբոց Մանկանցն Քառասնից. Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յակոբ՝ Ս. Գլխադրի մատրան մէջ. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Յարութիւն Արք. Մուշեան.

Յետ-միջօրէի, Ս. Պատրիարք Հայրը ի գլուխ հոգեւորաց միաբան հայրերու, պաշտօնական թափօրով գնաց Ս. Յարութիւն եւ «Հրաշափառ»ի հանդէսով մուտք գործեց. Ապա կատարեց ուխտի արարողութիւնը Ս. Գերեզմանին վրայ. ու նոյն թափօրով իջաւ Գիւտ Խաչ, ուր եւ կատարելով ուխտի արարողութիւնը՝ բարձրացաւ մեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին ուր, պէնի «Հրաշափառ»ի՝ նախագահեց երեկոյեան պաշտամունքին եւ վերադարձաւ պատրիարքարան թափօրական պաշտօնական կարգով

∴ 3 Ապրիլ Կիր. — Ե. Քառասնորդաց, Դատաւորին. առաւօտուն Ս. Պատրիարք Հայրը ի գլուխ հոգեւորաց միաբան հայրերու. պաշտօնական երթով Ս. Յարութիւն գնաց եւ Պատանատեղւոյն եւ Ս. Գողգոթայի ուխտի արարողութիւնը կատարելէ վերջ գնաց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, ուր եւ նախագահեց առաւօտեան պաշտամունքին եւ մատոյց Ս. Պատարագը Ս. Գերեզմանին վրայ եւ քարոզեց. Զկնի Ս. Պատարագին Ն. Ամենապատուութիւնը նախագահեց օրուան մեծահանդէս թափօրին Ս. Գերեզմանի եւ Պատանատեղւոյն շուրջ. թափօրէն յետոյ վերադարձաւ պատրիարքարան պաշտօնական կարգով.

∴ 8 Ապրիլ Ուր. — Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ գտնուեցաւ երեկոյեան պաշտամունքին ի Ս. Յակոբ եւ նախագահեց վաղուան տօնի նախատօնական.

∴ 9 Ապրիլ Շբ. — Յիշատակ չարչարանաց Ս. Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին եւ մտանելոյն ի վիրապն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց առաւօտեան պաշտամունքին եւ ներկայ գտնուեցաւ Ս. Պատարագին. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Տօնիկեան.

Յետ-միջօրէի, գլխաւորութեամբ Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեանի, հոգեւորաց միաբան հայրեր եւ ժառանգ. սաներ Համբարձման լեռ գացին եւ Համբարձման Եկեղեցւոյ մատուռին եւ մեր տաղաւարին տակ կատարեցին երեկոյեան պաշտամունք, «Հսկում» ու ապա գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւնները եւ վերադարձան վանք.

∴ 10 Ապրիլ Կիր. — Զ. Քառասնորդաց, Գալստեան. Ս. Պատրիարք Հայրը ի գլուխ հոգեւորաց հայրերու, պաշտօնական երթով գնաց Համբարձման լեռ եւ «Հրաշափառ»ի հանդէսով մուտք գործեց Համբարձման Եկեղեցին՝ ուր ուխտի արարողութենէն ետք սրբատեղւոյն՝ շուրջանակի թափօրով մտաւ մեր տաղաւարը. «Հրաշափառ»ի արարողութեան աւարտելուն ներկայ գտնուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագին. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեան. Ս. Պատարագէն վերջ՝ Ն. Ամենապատուութիւնը վերադարձաւ պատրիարքարան հոգեւորաց միաբան հայրերու հետ պաշտօնական կարգով.

∴ 14 Ապրիլ Եշ. — Երեկոյեան «Հսկում»էն վերջ. Հոգ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Տօնիկեան քարոզեց բնաբան ունենալով «Բայց լաւ է նախանձաւոր լինել ի բարին յամենայն ժամ».

∴ 16 Ապրիլ Շբ. — Յիշատակ յարութեան Ղազարու. յետ-միջօրէի Ս. Պատրիարք Հայրը ի գլուխ հոգեւորաց միաբան հայրերու, պաշտօնական երթով գնաց Ս. Յարութեան Տաճարը եւ «Հրաշափառ»ով մուտք գործելէ ետք՝ նախագահեց Ս. Գերեզմանի ուխտի արարողութեան եւ նոյն թափօրով բարձրացաւ մեր Գողգոթայի մատուռը ուր «Հրաշափառ»ի արարողութենէն յետոյ նախագահեց երեկոյեան պաշտամունքին, որմէ ետք վերադարձաւ պատրիարքարան պաշտօնական կարգով.

∴ 17 Ապրիլ Կիր. — Ծաղկազարդ. առաւօտեան ժամը 3ին, գլխաւորութեամբ Հոգ. Տ. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեանի՝ հոգեւորաց միաբան հայրերը՝ թափօրով Ս. Յարութիւն գացին եւ Ս. Գողգոթայի մատրան մէջ ուխտի արարողութիւնը կատարելէ յետոյ՝ եկան մեր Գողգոթայի մատուռը ուր կատարուեցաւ առաւօտեան պաշտամունքը եւ Ս. Պատարագը. ժամը 8ին, Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Յարութիւն գնաց պաշտօնական երթով եւ ներկայ գտնուեցաւ Ս. Պատարագին. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Սերովբէ Վրդ. Մանուկեան. Զկնի Ս. Պատարագին Ն. Ամենապատուութիւնը նախագահեց Ծաղկազարդի մեծահանդէս թափօրին Ս. Գերեզմանի եւ Պատանատեղւոյն շուրջ եւ պատրիարքարան վերադարձաւ պաշտօնական կարգով.

Երեկոյին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Դռնբացէքի արարողութեան ի Ս. Յակոբ.

∴ 19 Ապրիլ Աւագ Երեքշաբթի. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յովհաննէս, Ս. Յարութեան Տաճարի գաւիթին մէջ. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանեան.

Յետ-միջօրէի Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ գտնուեցաւ երեկոյեան պաշտամունքին եւ նախագահեց վաղուան տօնի նախատօնակին.

∴ 20 Ապրիլ Աւագ Չորեքշաբթի. — Աւետումն Ս. Աստուածածնի. Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեանի գլխաւորութեամբ՝ հոգեւորաց միաբան հայրեր պաշտօնական թափօրով Ս. Աստուածածնայ տաճար գացին եւ «Հրաշափառ»ով մուտք գործելէ ետք՝ Ս. Պատարագ մատուցին. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Միհրան Վրդ. Կրճիկեան.

∴ 21 Ապրիլ Աւագ Հինգշաբթի. — Յիշատակ Ընթրեաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յակոբ. ժամարարն էր Հոգ. Տ. Փառէն Վրդ. Թումայեան. Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ գտնուեցաւ եւ օրհնեց Ս. Հաղորդութեան անօթները.

Յետ-միջօրէի Նորին Ամենապատուութիւնը նախագահեց Ոտնլուայի արարողութեան Աւագ Սեղանին առջեւ. Երեկոյեան դէմ Ս. Հրեշտակապետաց Եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ տեղւոյն

ուանդական Թափօրը նախագահութեամբ Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեանի։

— Ն. Ամենապատուութիւնը ներկայ գտնուեցաւ գիշերային պաշտամունքին։ Քարոզեց Հոգ. Տ. Փառէ Վրդ. Թումայեան, նիւթ ունենալով Գեթսեմանիի գիշերային պահն ու խաչելութեան խորհուրդը։

⁂ 22 Ապրիլ Աւագ Ուրբաթ. — Առաւօտուն Ս. Յակոբի մէջ կատարուեցաւ Խաչելութեան Կարգը իսկ երեկոյին՝ մեծահանդէս Թաղման Կարգը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

⁂ 23 Ապրիլ Աւագ Շաբաթ. — Առաւօտեան պաշտամունքը կատարուեցաւ ի Ս. Յակոբ։ Ժամը 8.30-ին փոքր թափօր մը մեկնեցաւ Ս. Յարութիւն, գլխաւորութեամբ աւագ Թարգման Հոգ. Տ. Հայրիկ Վրդ. Ասլանեանի, մասունքի առջև կանգ առնելով՝ կատարուեցաւ աւագ դրան աւանդական բացման արարողութիւնը, բանալին առնուելով մեր աւագ Թարգմանի ձեռքէն։ — Ժամը 10-ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մեկնեցաւ Ս. Յարութիւն՝ հանդերձ Միաբանութեամբ և Ս. Գերեզմանի շուրջ մէկ անգամ դառնալով՝ տեղաշարան անցաւ։ Հոն ընդունեց հայ, ղպտի ու ասորի լուսաւորներու շնորհաւորութիւնները և բարձրացաւ Գողգոթայի պատշգամը, ուր իր աթոռին վրայ բազմելով մնաց մինչև լուսատուրեայի արարողութեան վերջաւորութիւնը։ Լուսահանութեան պաշտօնը կատարեց գործեալ Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեան, որ նախագահեց նաև վերջին թափօրին։ Լոյսի արարողութենէն յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը ի գլուխ հոգեշնորհ հայրերու թափօրով վերադարձաւ Ս. Յակոբ, շուրջառ և գաւազան առնելով Դաւթի բերդի առջև։ Թափօրին մէջ կը տարուէր Ս. Լոյսը ձեռամբ լուսահան շուրջառազգեստ Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեանի, Թափօրը մտաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճար, ուր և վերջացաւ Ն. Ամենապատուութիւն-Ս. Պատրիարք Հօր աւետարանի ընթերցմամբ և պահպանիչով։

Երեկոյեան Ճրագալոյցի Ս. Պատարագը տեղի ունեցաւ ի Ս. Յակոբ։ Ժամարարն էր Հոգ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանեան։ Զկնի Ս. Պատարագին՝ Միաբանութիւնը սեղանատուն եկաւ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։ Ն. Սրբազնութիւնը օրհնեց սեղանը և վերադարձաւ պատրիարքարան։

⁂ 24 Ապրիլ Կիր. Ս. Զատիկ. — Առաւօտուն գլխաւորութեամբ Հոգ. Տ. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեանի՝ հոգեշնորհ միաբան հայրեր Ս. Յարութեան Տաճարը գացին և մեր Գողգոթայի մատրան մէջ ու ապա Ս. Գերեզմանին շուրջ թափօրական արարողութեամբ կատարեցին առաւօտեան պաշտամունքը նախագահութեամբ Հոգ. Տ. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեանի։ Ժամը 7-ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Յարութիւն գնաց թափօրով և մատոյց զատկական հանդիսաւոր Ս. Պատարագը Ս. Գերեզմանին վրայ, քարոզեց բնաբան ունենալով «Զի ոչ աստ՝ քանզի յարեաւ»։ Քարոզէն վերջ, Նորին Ամենապատուութիւնը կարդաց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի շնորհաւորական հեռագիրը և բարեմաղթութիւնները ըրաւ Ն. Ս. Օծութեան արեւշատութեան և երջանկութեան համար։ Հրաւիրեց ներկաները որ «Տէր ողորմեայի պահուն յատկապէս աղօթեն սփիւռքի բոլոր հայ գաղութներուն համար, մաղթելով հանուր հայութեան բարօրութիւն և երջանկութիւն։ — Երեկոյին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց մեծահանդէս «Անդաստանի» արարողութեան Ս. Յակոբեանց Մայրավանքի մեծ բակին մէջ։

⁂ 25 Ապրիլ Բշ. — Մեռելոց. Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յակոբ։ Ժամարարն էր Հոգ. Տ. Յարութիւն Արք. Մուշեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հետեւեալները Ս. Զատկի տօնի շնորհաւորական այցելութեան համար պատրիարքարան եկած են.

● 25 Ապրիլ Բշ. — Ֆրանչիսկեան Միաբանութեան պետը Հ. Ալպէրթօ Կօրի և Լատինաց Պատրիարքական Տեղապահը Գեր. Վէնսանց Ճէլլատ Եպս. իրենց հետեւորդներով։

● 26 Ապրիլ Գշ. — Ղպտոց Գեր. Եպս.ը, Ասորւոց և Հապէշաց Հոգ. Տեսուչները, Անկլիկան Եպս.ի Փոխանորդը, իւրաքանչիւրը իր հետեւորդներով։ Իսլամական Մէճլիսի անդամները և Երուսաղէմի Քաղաքապետը։

● 37 Ապրիլ Գշ. — Յունաց Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Տ. Աթենակորաս Արքեպս. իր հետեւորդ եպիսկոպոսներով և վարդապետներով։

● 28 Ապրիլ Ուր. — Քաղաքիս Զինուորական Կառավարիչը Ապտուլլա Պէկ էլ-Թէլ, և Երուսաղէմի Ընդհ. Ոստիկանապետը։

Բոլորն ալ ընդունուեցան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ, ու պատուասիրուեցան Ս. Երկրին յատուկ աւանդական կարգերով։

Իսկ Ս. Զատկի տօնի հետեւեալ շնորհաւորական այցելութիւնները մեր կողմէ տրուած են օտար հոգեւոր պետերու.

● 19 Ապրիլ Գշ. — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր հետեւորդ վարդապետներով այցելեց Լատինաց Պատրիարքարան, Ֆրանչիսկեան Կիւստոսին։

Նոյն օրը, Հոգ. Տ. Տ. Հայկազուն, Հայրիկ և Հայկասեր վարդապետներ ի դիմաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Հայ, Յոյն և Ասորի կաթոլիկ յարանուանութեանց։

● 26 Ապրիլ Գշ. — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ընկերակցութեամբ հոգեշնորհ վարդապետ հայրերու այցելեց Յունաց պատրիարքարան, և ընդունուեցաւ Գեր. Փոխանորդ Սրբազանէն։

● 27 Ապրիլ Դշ. — Ի դիմաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեան, ընկերակցութեամբ հոգեշնորհ հայրերու այցելեց Ղպտոց Գեր. Եպիսկոպոսին, Ասորւոց և Հապէշաց Հոգ. Տեսուչներուն։

Proprietor - His Beatitude the Armenian Patriarch of Jerusalem. Armenian Patriarchate, Jerusalem.
Editor - Father Hagop Vartanian. Armenian Convent, Jerusalem.
Printed by the Armenian Convent Printing Press, Jerusalem.